

درگاه

اون بش کونده بر نشر اولنور علم وصنعت مجموعه سی

برنجی سنه: ایکنجی جلد

نومرو: ۲۴

۵ نیشان ۳۳۸

شعر

بیاله

چاویده خیبری خانم افندی به
حرمت و منتله

ظن ایتکه گلدر ، نده لاله ،
آتش دولودر ، طوتمه یانارسک
قارنگده شو گنگگون بیاله !

ایشمشدی فصولی بو علودن
دوشمشدی بوا کسیرایله جنوره
شهرک سکا آگلاندینی حاله .

یانقمده بو ساغردن ایچنلر ،
دولدرمش اونکچون شب عشق
باشدن باشه افغان ایله ناله ...

آتش دولودر ، طوتمه یانارسک
دستمده شو گنگگون بیاله !

اصم هاشم

عکسینی اختیار ایدن روحلرک اوغرایه جنی عاقبتده
عشق بر اندر اسدر . بوراده دقت ایدیلرک
غایت نازک برنقطه ده قالیور : تکامل وترقی بخادم
اولانلدانه تحوللر دکدر . انکشاف ایتدیجی تحوللر
همه حال حیات و روحک تمایلات اصلیه سنه ، احتیاج
اساسیه سنه توافقی ایدلردر . یکی نساک شاعرلری
روحلرینک « الک اصل و غیر قابل ترک هیجانلر » یی
آنجیق هیا ورنیلر ترم ایده بیله جک براحتیاجده ایسه لر
برنامه بیله تردد ایتمدن حریتلرینه صاحب اولمیدرلر ،
یوق بو تمایل ایچلرندن کله بوبده خارجی تلقین و تأثیرلرک
محصولی ایسه شهر مرک منحصراً هیه ورنیلر ترقی ایده جکده
اینانی بوبوک برغفلت اولور . چونکه بوتقدیرده
شهرک روحی هکل آنجیق میخانیکیتی ترقی ایدر ،
کنجیلر ، صافین ادبیات ، ورخارینک قانون
مدعارینه آلدانایک . روحک قانونی هنوز بولماده درک
شهر وادیانک برقانون ترقیمی کوسقربله بیلین
میزک الک امین قانونک فدا ایدله سی تردی به پول
آجان اصلی و ناقابل ترک احتیاج و هیجانلرکزه قارش
شاهماز صمیمیتکیز اولسون !

۲۲ مارس ۱۳۳۸ دوالفنون روحیات معالی

مصطفی شکیب

بیله متحول و متکامل باشدقلرخی تاریخ غلمده کورمک
پک قولاید . احساسات و صور ذهنیه مری برحله ده
شورنهرینک دینده طوبلاشمس هیچ تحول ایتمدن
چاقیل طاشلری طن ، غمیلم . بوتری اوراده بریکدیرن
ذکاتک تک برحله سی اولایوب لایمده نورجلرینک بر
نتیجه سیدر . مثلاً الک آفاق بر موضوع اولان کونش ،
آتش ، صو ، بیله دز فکرلرینک مختلف زمان
و مللردکی تلقیلرخی دوشونورسه ک فکرلرک روح
وجعته لره برابر یاشایوب تحول و تنوع ایتدکلرینی
پک کوزل آکلرز . تورکارک صو خنده کیکرلرله
فرنگارک صوی نلفلری بریدر ؟ حتی بوکونی صو
وهو تانی ، علمیه سنک بر آزدما دیکشک ودها
بو بومک استمدادی حائز اولادینی کیم ادعا ایده بیلر ؟
هرکونکی کشفیات فکرلر مرک بنده سنده نه بیسوک
انقلابلر یایور ! حتی علم بشرک بیله برضایه اوغرایه ق
محو و نابود اولای محال دکل آنجیق متمسدر .

مخالف استقامتارده انکشاف ایدن روح ، فنون
وعاومی ، صنایع نفیسه وادیانی ، لسانلره ادبیاتی ،
اقتصادی ، سیاسی ، قوقی ، اخلاق الخ
مؤسسعلری وجوده کتیرمکله کیتدیکله بیومکده و بالنتیجه
وزنلری ده زنگینلشوب تنوع ایتمکده در . شو حاله
حیاتک وزنی مخالف مقابله بستمده لهن بالذات روحلردر .
شجری روحک بوحریت انکشافی کیتدنده آرام بوبده
بالحاصه عیم ویا عرب روحک وزنلرده بواقاعتیادک
برطامی دکلیدر ؟

روح ، خارچدن آلدینی تأثیرلرته جه سنده هیچ
قولله اوغرامایان و بالکیز میخانیک عکس العملارده
بولان برمنظومه میخانیک اوله سی الیه . مین وزنلری
اولوردی . فقط بذیه روحک دور دور ، سنه بستمه ،
کون بکون حتی دقیقه بدقیقه اوغرایه عظیم
تحوللرته نه دقت ایچوروز ؟ یاشامق ایچون اوغرایه
مشکلات و مقابله لره روح دریدن درینده دیکشسه
مجادله قوتی نرددن آله جف ؟ .. تسلی ، امید ، جهده
انتظار ، تحمل ، توکل ، فداکارق ، جرأت ،
جسارت ، عزم دیدیکمز حاللر روحک یاشامق ایچون
انتخاب ایتدیکی وزنلردن باشقه شیارمیدر ؟ حیاتی بالکیز
انتخاب کردلری اولان برقا ورنه ارجاع اتمک ایسته بیلر
اوتدندیری اکسک اولامشدر . فقط بونلر روحک
یاشامق تأمین اتمک ایچون انتخابده مخار اولدینی جروی
یایان وزنلری دکل آنجیق کندی مزاج و ذکالرینک
وزنلرخی مدافعه ایدیلورلر . وزنلرک قیتمده دقت ایدیلرک
نقطه روح و حیاتک ترک ممکن اولمایان اصلی تمایللرینه
ترجان اولسیدر . ترقی و تکاملک سری ایسته بوتطابقده
یاشامق عزم و قرارله بستمده لهنش بر روحک . مالوب
اوله سی آنجیق برأرضایه و یا غیر قابل مقاومت برسرؤصده
نتیجه سی اولایبیلر . بوسه روح ، بواسطی تمایللره و وزن
اولدندن واصل ایجابک ذکاسیله بستمده لهنکدن صورکرا
ترقی و تکامل بالکیز عشق دکل مجبوریدرده .. بوبولک

فردی حیاتی برصراع کبی دوشونورسه کچو جناق
کچالک ، ایرکینلک و اختیارلقی نه کوزل تقطیلردر .
اک زنگین وزنلرک آزی بر بشالهی اولان حیات
دوروزکن وزنلری عرب و مجسمه آراق ضلالتی
بیلم نره دن کایور ! ... قلبک دوتکی چارینتیلرله
بوکونکیلر بریدرک ماضیک حاله عیناً یاشاماسنه
بر امکان اولسون ؟ .. جو جالره اوزونلرک بزدغریب
کللری بونلرک وزنلرک لکرتدن دکل نالک دهاعومی
وزنی اولان اوتنه بویه آلیشامزندندر . آخیتیلرله
دهالرده عیناً بوبله در . بونلرک کی وزن روح بستمه
حیات هیچ مالوف اولمایدن زاندر مقاملردر . چونکه
وزن حیات بررقاصک کیدوب کللری قادار بسیط
اهترازلر اولفدن جوق اوزاندر . حیاتک آنجیق وقت
دوراق برلرخی کوره بیلن عقلک ، حیاتی حرکتلری هندسی
بر خط ایله کوسستروبیله جکته ذاهب اولماسی پک
طبیعدر . لکن عینی حیاتک مهندسی اولقی ایسته
طبابت و کیمیاک درجه موفقیتلری میدانده ایکن اولی
یالکیز ذکایله عل وینا کده آراق علمک کوچوک
و اهیتدیز بردالغیلمیدر بیلمیورم ؟

*

بونقطه نظره کوره علم ایله صنعتک فرقی پک
بارزدر . بری وزن حیاتی تجربی ایدیه درک هندسیلشد بررکن
دیگری اولدینی کبی قواراق غایبه سی تعقیب ایدر .
هانکی صنعتکار ، هانکی شاعر واردرک اثرلری
بوتون روحک محصول دکادر ؟ بکا قالیسه صنعتکاره
نه حساس ، نده ذکی دیمک دوغوردر . او بر
روچدر روح قادار تمهول و اسرارلی برطبیعتدر . بونک
ایچون آثار صنعتکارا کی بالکیز ذکایالکیز حساسیتدن
دکل اسکیلرک « ذوق » بکیرلرک « حدس » دیدکلری
بو بیکاره معرفت روحدن بکلنیر .

*

حیاتک تکاملنده خاصه اساسیه نک بر وزن
آقیشی اولدینی قبول ایدلرکدن صورکده روحک سیر
ونکاملنده بونلرک ده متکامل تظاهرلرینه تصادف
ایدیلرک آشکار اولامزی ؟ بالخاصه روحک عناصری
اولان حسلر ، فکرلر ، خیاللر عضوینک عناصرینه
نسبتله ناقادارده جوق متحول ، متنوع و الاستیقیدرلر .
فعالیت روحیه بوتون شکارنده یعنی حس و تشکر
واراده لرنده حیاتک فعالیتندن چوکل دها جولدر .
روحک آجیقوب دویعه سی ، طوبلاوت داغیلده سی ،
تخیل و عدم تمثیلی ، مقاومت و مجاهدیه سی ، توازن
و اندفاعلری ، انطباق و ابداعلری ، صحت و مهرلری ،
انخطاط و تردیلری عضویندن قات قات مضافدر ،
روح ، عضوینته مربوط اولنله برابر مختار برحیات
خصوصیه بده مالکدر . اوند دوغان ، یاشایان ،
بووین ، خستلاران ، اولان حسلر ، فکرلر و خیاللر
همه حال عضوینله مفید ذوی الحیات دکادرلر . مثلاً
برحس عادتا جانلی برمنظوق کبی دوغار ، بسله نیر
و بولور . حتی الک آفاق طن ایتدیکیز فکرلرک